

Bilag 4 Øvrige bilag til afgørelsen

Udpegning af træer og krat der ryddes omkring magasindammen

Generelle udpegningskriterier:

For at tillade adgang til de maskiner, der skal benyttes til en delvis fjernelse af pilekrattet i magasindammen, ryddes en del krat og mindre træer. For at bevare den mest værdifulde beplantning, og samtidig sikre magasindammens profil, er der opsat nogle retningslinjer for udpegning af de træer der fældes.

Der er et hierarki i reglerne, dvs. jo lavere nummer, desto vigtigere regel.

1. Placering: Træer og krat **på brinkerne af** magasindammen og **i** magasindammen fældes

2. Alder: yngre træer fældes frem for gamle

3. Sundhed: syge træer fældes frem for raske - fx ved asketoptørre

4. Arter: ask, elm, (ahorn) og pil **fældes** som frem for

Arter: tjørn, lind, røn **bevares** som generel tommelfingerregel. De tre gamle tjørn på nordsiden af bastion-øen bevares.

Brombærkrat på bastion-øen ryddes.

Der ryddes:

- ud mod Refshalevej, der efterlades træer med mellemrum af en størrelse, der gør det muligt for den kommende entreprenør at få adgang til magasindammen med sine maskiner.
- på bastion-øens brinker hele vejen rundt (krat ryddes, udvalgte træer, særligt tjørn, bevares, andre fældes)
- på det første stykke af stien fra magasindammens sydvestlige hjørne indtil Tur-bo. (Udvalgte træer og krat ryddes, andet bevares)

Der ryddes ikke:

- På den del af Bjørnekloen, hvor der er beboelse

Det vil sige hele den østlige og nordlige side af Magasindammen ryddes ikke.

Asketræet ved Tur-bo bevares.

Kortet på næste side viser den overordnede plan for hvilke træer, der bevares og hvilke der ryddes. Fotos på de efterfølgende sider viser de specifikke træer og kratområder.

Rydningsplan omkring magasindammen

På Bastion-øen

Foto 1 Brombærkrattet til venstre i billedet ryddes. Bastion-øens sydøstlige hjørne.

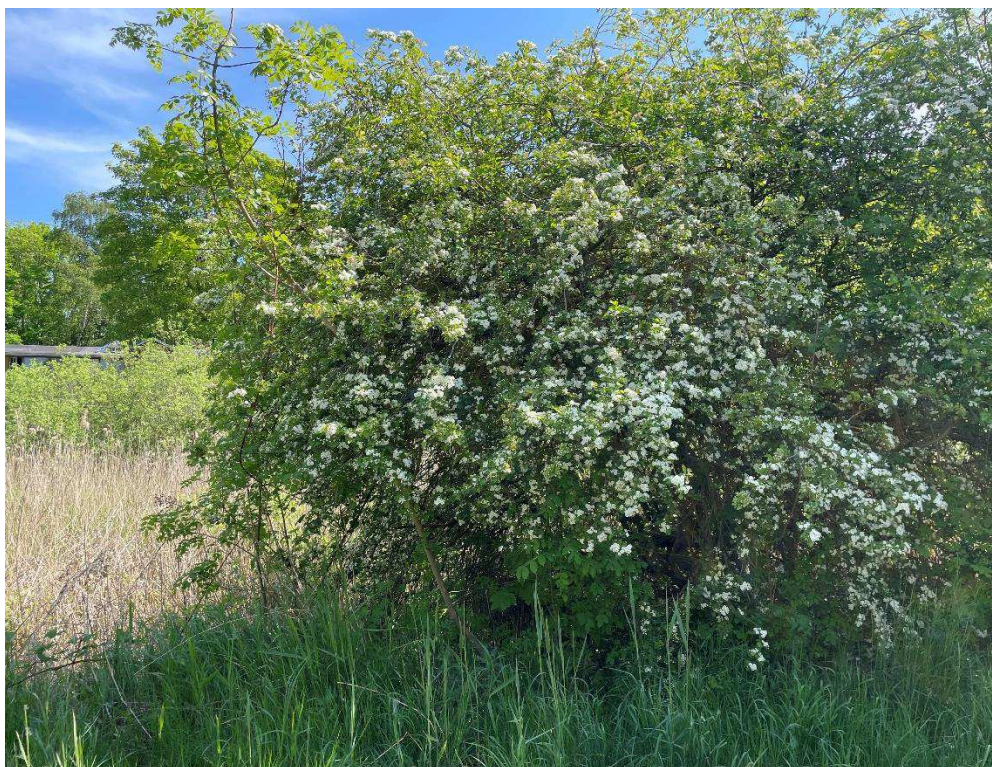

Foto 2 Denne tjørn bevarer, hvis muligt. Bastion-øens sydøstlige hjørne

Foto 3 Stammen af den liggende pil bevarer, hvis muligt. Pilens 2 kroner skæres af. Sydlig side af Bastion-øen

Ud mod Refshalevej

Foto 4. Bevoksning bag cykelstativet fjernes (Nord for indkørsel til Bastion-øen)

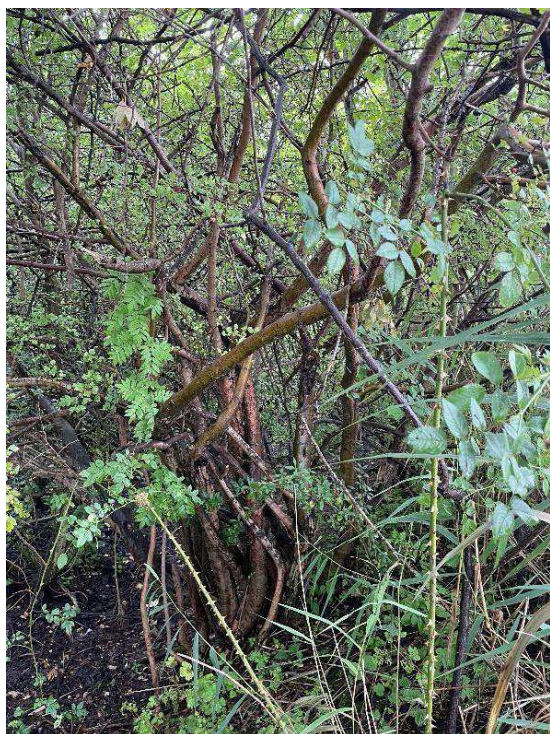

Foto 5 Denne tjørn fjernes. Det sydvestlige hjørne af magasindammen ud mod Refshalevej.

Foto 6 Al bevoksning fjernes fra hjørnet og ned til den sydligste ahorn. Ask kappes til torso

Foto 7 Bevoksning langs brinken og ned i magasindammen.

Sti fra Refshalevej ind mod Bjørnekloen (vest-øst)

Generelt gælder de samme tommelfingerregler her. Træer, der står direkte på brinken og dermed kan skade magasindammens profil, hvis de vælter, fældes.

På stien skal der være et fritrumsprofil på minimum 2,75. Grene der hænger ind over stien fjernes.

En enkelt ask på stiens sydlige side – ca. 47 m. fra Refshalevej – fjernes eller skæres til, da den læner sig ind mod stien.

Byggematerialer mm fjernes fra pladsen i det sydvestlige hjørne af magasindammen. (se foto 8.)

Fra det østlige hjørne af denne plads bevares 6 meter krat mod øst. Herefter fjernes krattet de næste 20 meter mod øst, indtil piletræet, der læner sig ind mod dammen (se foto 9) Fra dette piletræ bevares krattet de næste 10 meter til og med kastanjetræet. Herefter fjernes krattet de næste ca 19 meter. Det store asketræ på hjørnet (med tørresnor) samt de tjørn, der vokser tæt på det, bevares.

Foto 8 byggematerialer, stød fra gamle træer mm. fjernes. for at give plads til maskinerne.

Fra det østlige hjørne af denne plads og 6 meter mod øst bevares krattet videre ind ad stien mod øst.

Foto 9 Mellem pilen ved Jeppe med rød pil, der læner sig ind mod dammen og kastanjen, hvor Louise står, bliver krat og træer stående. Det er ca. 20 m. Både pil og Kastanje bliver stående.

Foto 10. Denne ask, som står ca. 47 m. ind ad stien fra Refshalevej skæres tilbage for at opnå tilstrækkeligt fritrumsprofil.

Foto 11 Det er denne kastanje, der bevares.

12.09.2024

Flagermusnotat

I forbindelse med behandlingen af ansøgning om dispensation fra NBL §3 til at oprense magasindammen ved Frederiks Bastion, er her udarbejdet et notat om hvorvidt krat og træer, der planlægges ryddet, kan være egnede til flagermusbo. Krat og mindre træer langs magasindammen ønskes ryddet for at give rydningsmaskinerne adgang til magasindammen.

Ifølge rydningsplanen ryddes der:

- 1) Ud mod Refshalevej, nord for indkørslen til Bastion-øen 10 meter
- 2) Ud mod Refshalevej, syd for indkørslen til Bastion-øen 15 meter (ned til hjørnet af stien ind mod selve Bjørnekloen)
- 3) Langs med stien der fører ind til selve Bjørnekloen 2 steder på hver 10 meter. Et mellemrum på 19 meter derimellem bliver stående.
- 4) På Bastion-øen ryddes brombærkrattet

Vi har været ude at undersøge de træer og krat, som vil blive berørte af rydningen. Der er undersøgt for stammeomkreds, løs bark og hulheder på de største træer, som vil blive berørt af rydningen.

Mht. 1) Ud mod Refshalevej, nord for indkørslen til Bastion-øen

Der fældes 19 helt små træer og 8 buske ud mod Refshalevej.

Træerne er unge, slanke og uden hulheder, som ville gøre dem egnede til overvintringssted for flagermusene.

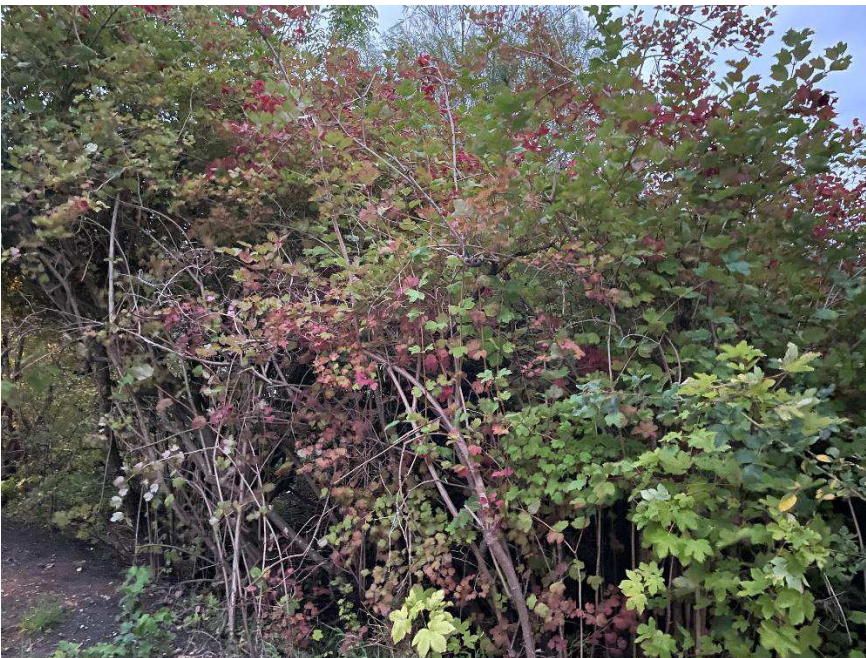
Figur 1 krattet nord for indkørslen til Bastion-øen i alt ca. 10 meter.

mht 2) Ud mod Refshalevej, syd for Indkørslen til Bastion-øen

Der fældes 24 mindre træer og ca 10 buske. Træerne er unge og slanke og uden hulheder og udgør ikke et egnet vinterhi for flagermus.

Figur 2 Krattet ryddes mellem de to pile svarende til ca. 15 m.

Figur 3 Syd for indkørslen til bastion-øen står hovedsageligt buske og enkelte unge ahorntræer

Figur 4 Der fældes tre unge, slanke ahorn med Stammeomkreds på ca. 45 cm. Træerne har glat bark og ingen hullheder og er uegnede til vinterhi for flagermus.

Mht. 3) Langs med stien ind til selve bjørnekloen
Der ryddes to mellemrum på hver ca. 10 meter.

Figur 5 Her ryddes krattet imellem de to større træer, dvs. mellem de to røde pile

Figur 6 De fleste træer er meget unge og slanke, denne tjørn er en af de kraftigste, stammeomkreds: 25 cm

Figur 7 asketræet, der læner sig ind over stien, bliver stående, dog kappes det yderste af den mest yderliggående gren.

Figur 8 asketræet med hulhed tæt på

Figur 9 Pilen markerer slutpunktet for rydningen af krattet. Den høje tjørn ud for pilen bevares, ligesom den høje ask og tjørnene i baggrunden.

Mht 4) på Bastion-øen
Brombærkrattet :

Figur 10 brombærkrattet, som begynder her, ryddes

Figur 11 Den høje ask i baggrunden ryddes ikke

Figur 12 Asketræet i baggrunden på dette billede ryddes ikke

Slutbemærkninger:

Der er observeret for flagermus i området to gange i september (4. og 10. september 2024, ved mørkets frembrud) Der er ikke mødt flagermus i selve Bjørnekloen/Frederiks Bastion, men der er mødt flagermus syd for Frederiks Bastion og nord for, ved Blå Karamel/Carls Bastion i nærheden af de høje træer på volden og ved Stadsgraven.

Omkring magasindammen ved Frederiks Bastion/Bjørnekloen ryddes der ikke gamle træer med hulheder og løs bark, som ville kunne tjene som vinterhi for flagermus. Derimod ryddes kratbevoksningen og enkelte unge træer, som kun muligvis ville kunne benyttes af flagermusene i sommerperioden som midlertidige hvilesteder under deres natlige jagt. Der er i området utallige store træer på selve volden, som slet ikke berøres af arbejdet, og lige så mange småbuske og mindre træer, som bliver stående. En vinterfældning af krat og mindre træer vil således ikke skade området flagermus eller deres mulighed for vinterhi.

En oprensning af magasindammen og tilbageføring af dens tilstand til sø, vil gøre at magasindammen vil kunne fungere som et vandreservoir for flagermusene, da åbent vandspejl på mindst 3 meters længde er et vigtigt parameter for om flagermusene kan benytte området til levested.

d.12.09.2024 /Catrine Werchmeister/ Opland Landskabsarkitekter

PLEJE AF MAGASINDAM, CHRISTIANSHAVNS VOLD

10. september 2024

Center for Kulturarv
Fortidsminder

Jour. nr. 23/12412

Slots- og Kulturstyrelsen kræver, at det beskyttede fortidsminde, Christianshavns Vold, plejes.

Christianshavns Vold er den bedst bevarede del af Københavns tidlige befæstning fra 1600-tallet. Anlægget var en integreret del af planen om den nye bydel Christianshavn, som Christian IV iværksatte i 1616. I 1670 stod Christianshavns Vold færdig som en væsentlig udvidelse og forstærkning af Københavns Befæstning. I slutningen af 1700-tallet blev der anlagt en lav ydre voldlinje uden for Christianshavns Voldgrav. I slutningen af 1800-tallet blev voldene omkring København opgivet som militære anlæg, men Christianshavns Vold forblev militært område og kun gradvist åbnet for offentligheden. I 1971 indtog Christiania den forladte Bådsmadsstræde Kasernes militære bygninger, hvorefter Christianiaområdet udviklede sig på og omkring Christianshavns Vold.

Christianshavns Vold er beskyttet efter museumslovens § 29 e, stk. 1. Beskyttelsen af Christianshavns Vold er trådt i kræft omkring 1970/1, hvor de sidste dele af fortidsmindet opgives som militært område.

Slots- og Kulturstyrelsen har i henhold museumslovens § 29 i, stk. 2, fastsat regler for plejen for den del af Christianshavns Vold, fortidsminde 3130:15, der er berørt af matrikel 697b, Christianshavns Kvarter, Amagerbros Kvarter, København, København Kommune. I forlængelse heraf er der udarbejdet drift- og plejeplan, der skal sikre at fortidsmindet bliver plejet, driftet og udviklet i overensstemmelse med fortidsmindebeskyttelsen, tillægsaftalen af 30. august 2022 og aftale nr. 5 mellem Staten og Fonden Fristaden Christiania.

Det er Slots- og Kulturstyrelsens krav, at plejen skal skabe et erkendbart fortidsminde med en stærk og solid bundvegetation, samt styrke den historiske bevoksning med relation til fortidsmindet.

Den lovmæssige plejepligt

De nuværende regler om pleje af beskyttede fortidsminder findes i museumslovens kapitel 8a, § 29 i stk. 1 og 2. Af reglerne fremgår det at kommuner, som ejer diger, der omfattes af bestemmelsen i § 29 a, stk. 1, og fortidsminder, der omfattes af bestemmelserne i §§ 29 e og 29 f, skal pleje disse. Det fremgår videre, at Kulturministeren kan fastsætte regler om pleje af fortidsminder.

Plejepligten er videre udfoldet i Bekendtgørelse om pleje af fortidsminder, BEK nr. 1514 af 14/12/2006, der bestemmer, at offentlige ejere, som eksempelvis kommunerne og statsinstitutioner, skal pleje fortidsminder på deres ejendom.

Forud for Bekendtgørelse om pleje af fortidsminder, BEK nr. 1514 af 14/12/2006, lå plejepligten hos Amter, Amtskommuner og kommuner i perioden fra 2004 til 2006.

Ved LOV nr. 454 af 09/06/2004 flyttes bestemmelserne fra Naturbeskyttelsesloven til Museumsloven i forlængelse af ressortændringen fra Miljøministeriet til Kulturministeriet. Med ændringen tager beskyttelse af fortidsminder nu afsæt formålet om at sikre Danmarks kultur- og naturarv. Den berørte del af Christianshavns Vold var i perioden fra 1989 til 2012 underlagt Christianialoven, jf. Lov nr. 399 af 7. juni 1989 om anvendelse af Christianiaområdet. Loven blev ændret i 2004 og ophævet i 2013. Loven havde til formål at lovliggøre anvendelse af Christiania i overensstemmelse med landsplandirektivet og lokalplanen for området og fastslår hvilke betingelser, der er for anvendelsen. Med ændringen i 2004 trådte regler for beskyttelsen af fortidsmindet atter i kraft, herunder plejepligten, der i 2004 lå hos de daværende amter og amtskommuner.

Frem til Christianialoven trådte i kraft lå beskyttelsen af fortidsmindet og regler om pleje under Naturfredningsloven, jf. LBK nr. 530 af 10/10/1984. Af kapitel 12 fremgår det, at det er amter/amtskommuner, der har til opgave at efterse, at beskyttelsen efterkommes, samt at det er Miljøministeren, der kan fastsætte regler om pleje af fredede områder, jf. §§ 62 og 62a.

Der fremgår i ”Almindelig fremstilling og kommentering” til Naturfredningsloven af 1973, at fredningsmyndighederne handlinger, omfatter ikke alene en bevaring af landskaber, hvorved tænkes på den retlige statuering af, at et landskab skal opretholdes i sin hidtidige tilstand, men også at landskabet skal plejes. Et landskab er normalt en funktion af en bestemt driftsform, og en videreførelse eller tilvejebringelse af et bestemt landskabsbillede kræver derfor særlige foranstaltninger, f.eks. ved genoptagelse af i øvrigt opgivne driftsformer/funktion.

Magasindammen, primære funktion som militært fæstningsværk og hensynet til biologisk værdi og biodiversitet.

Frederiks bastion er bygget i slutningen af 1600-tallet og tilført Krudttårn i 1725. I samme perioden er magasindammen tildannet som værn. Bundmembranen, der hovedsagelig består af lerpakning, dikterer magasindammens form og bundkvoter. Magasindammen er skabt til sikring i forhold til eksplosiver, hvor de åbne vandflader skulle sikre mod spredning af brand. Manglende vedligehold og pleje ændrer ikke fortidsmindes primære funktion og forståelse, som del af den militære befæstning.

Som beskyttet fortidsminde er det et krav, at forsvarsværket plejes, så fortidsmindet fremstår erkendbart i relation til forsvarsværkets primære funktionsperiode. Den eksisterende tilstand med manglende pleje og misvedligehold, er ikke forenelig med beskyttelsen af fortidsmindet og plejeplichten. Førstegangsplejen indbefatter at oprense for sekundært dynd og andet nedfald, så 70-80 % af vandspejlet kan genskabes uden at gøre indgreb i fortidsmindes beskyttede dele.

Det fremgår at drift- og plejeplanen, at magasindammene på Christianshavns Vold skal vedligeholdes og oprettes så deres forløb tydeliggøres og vandkvaliteten forbedres, samtidig med at de fortsat kan fungere som et artsmangfoldigt levested for dyr og planter.

Efter reoveringen af magasindammene er vandfladerne genskabt således, at der er blankt vandspejl på den overvejende del af vandfladerne, hvor der på den resterende del er fastholdt rørskov som bufferzone af tagrør af hensyn til dyrelivet og i forhold til at sløre det visuelle indkig til bebyggelse.

Vi har i vores vurdering af og vejledning i forhold til magasindammene på Christianshavns Vold sammenholdt hensynet til beskyttelsen som fortidsminde med understøtning og fastholdelse af levesteder, hvorfor vi kun stiller krav om en delvis vandflade i de oprindelige magasindamme, det fremstod som åbent vand i hele sin flade.

/Sune Hougesen Watkins, Fuldmægtig, Center for Kulturarv
den 13. september 2024

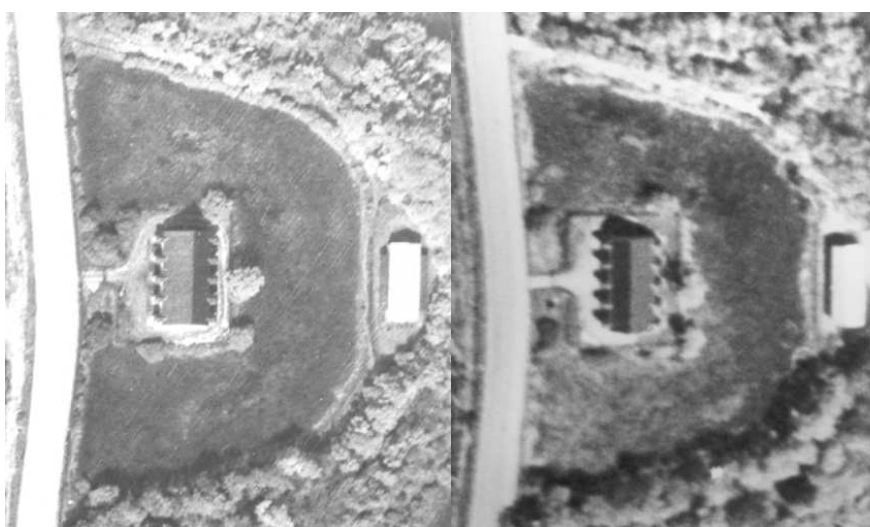
Bilag 4 Luftfotos

Luftfotos af magasindammen ved Frederiks Bastion 1945-2024

10. september 2024

Sagsnummer
2023-0446497

Dokumentnummer
2023-0446497-16

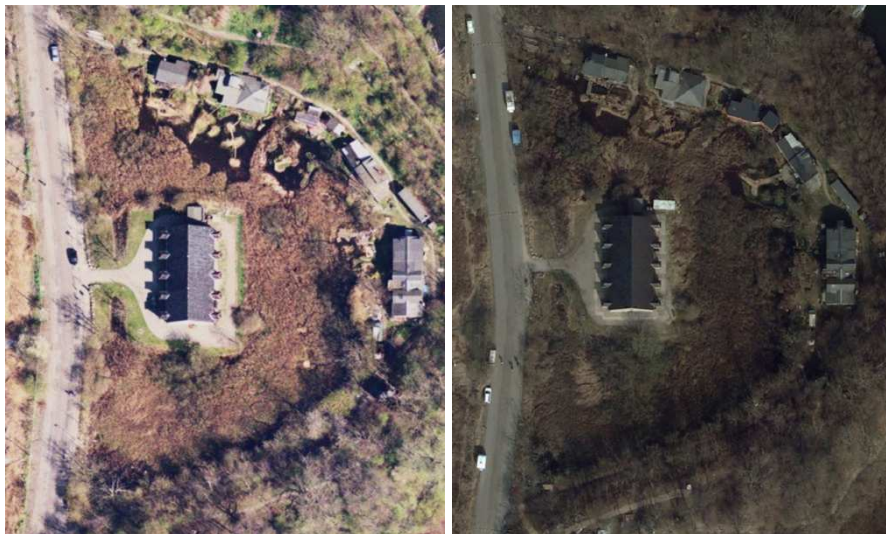
Luftfotos af magasindammen ved Frederiks Bastion fra 1945 (t.v.), hvor der allerede ses udbredt vegetation oven over vandfladen, og 1954 (t.h.), hvor vegetationen over vandfladen er stærkt udbredt.

Luftfoto fra magasindammen ved Frederiks Bastion fra 1973, hvor hele arealet er groet til, formentlig i tagrør og/eller dunhammer.

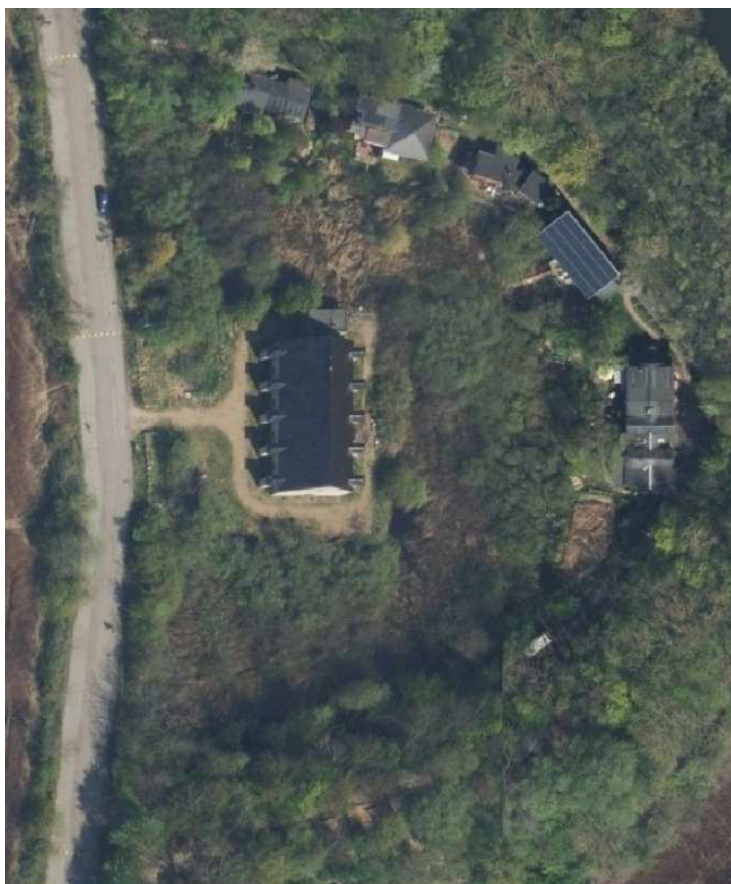
Bygge-, Parkerings- og
Miljømyndighed
Vand og Natur
Njalsgade 13
Postboks 380
2300 København S

EAN-nummer
5798009809452

T.v.: Luftfoto af magasindammen ved Frederiks Bastion fra 2005, hvor beboerne har holdt et åbent vandspejl ud for egen beboelse. Resten af mosen er tilgroet, formentlig med tagrør og dunhammer. Derudover er der opvækst af vedplanter, som må formodes at være pil.

T.h.: Luftfoto fra 2012, da magasindammen blev registreret som beskyttet sø på Danmarks Miljøportal. Udover det åbne vandspejl, som følge af beboernes indsats, er magasindammens fulde areal tilgroet.

Luftfoto af magasindammen ved Frederiks Bastion fra indeværende år, 2024. Området er stærkt tilgroet med mosevegetation og vedplanter.